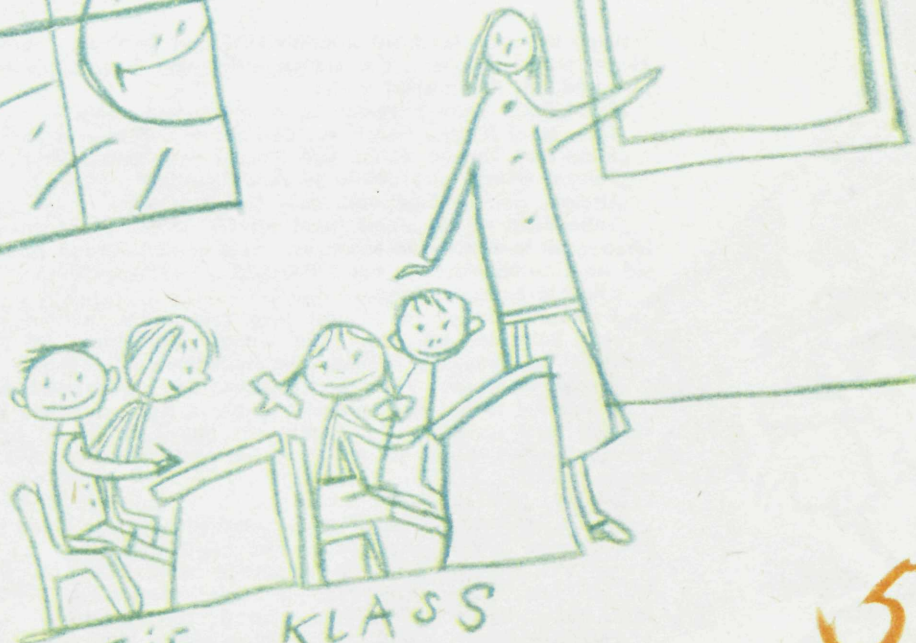
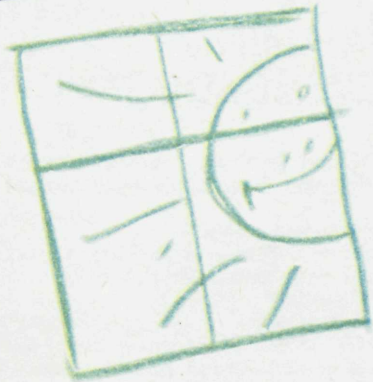

TÄHEKE

NR. 9
1962

MEIE KLASS

5

VOSTOK 3
VOSTOK 4

JUTUAJAMINE „KOSMOSEVENDADEGA“

Nagu te teate, lendasid Andrian Nikolajev ja Pavel Popovitš mitu ööd ja päeva kõrgel ümber maakera. Kui kosmonaudid olid jälle tagasi Maa peal ja juba pisut puhunud, siis läksin neile külla.

„Tere! Palju õnne kangelasliku kosmoselennu puhul!“

„Tere, tere! Ja suur tänu!“ vastasid Andrian Nikolajev ja Pavel Popovitš.

„Mina olen Täheke. Tahan teie lennust eesti lastele kirjutada.“

„Palun!“ ütlesid nad. „Mida sa soovid teada?“

„Ütelge, palun, kõigepealt, miks teid kutsutakse „kosmosevendadeks“?“

„Sellepärast et me oleme head sõbrad. Uheskoos õppisime kosmoselendureiks ja üheaegselt lendasime ka kosmoses. Meie kosmoselaevad kihutasid lähestikku,“ vastasid Andrian Nikolajev ja Pavel Popovitš.

„Mida te kosmoses tegite?“

„Vaatasime Maad ja taevast ning selle, mida nägime, kirjutasime päevikusse. Elasime kosmoses nii nagu teie samal ajal Maal. Kui olime väsinud, heitsime magama, kui ärkasime, tegime võimlemisharjutusi ja söime.“

„Kas kosmosetoitu? See olevat tuubides nagu meil hambapasta.“

„Mõningad toidud on tõepoolest tuubides. Aga me söime ka päris tavalist toitu – võileibu, liha, pirukaid. Magusroaks olid puuviljad, koogid ja kompvekid. Jõime vett, kohvi ja mahla. Ainult et toit oli tehtud pisikesteks tükkideks. Nii on kaaluta olekus parem süüa.“

„Mis on kaaluta olek?“

Kosmonaudid seletasid: „Kindlasti oled sa udusulge lendu puhunud. Udusulg kaalub vähe ja sellepärast hõljub ta tükk aega õhus, enne kui maha langeb. Aga kui viskad pliatsi õhku, kukub see otsekohe maha. Pliats on udusulest palju raskem. Nii on Maal. Kosmoses aga ei ole ühelgi esemel kaalu. Kõik asjad kosmoselaeva kabiinis, mis pole kinnitatud, hõljuvad nagu udusuled ja alla ei kuku üldsegi. Inimene hõljub samuti, kui ta enda istme küljest lahti võtab.“

„Kui huvitav! Kosmoses on vist tore olla?“

„Väga tore! Maakera katavad kaharad pilved. Pilvede vahelt paistavad mered, järved ja jõed. Me nägime linnu ja asulaid. Aga taevas on tume ja tähed nii heledad.“

„Kuidas? Taevas on tume? Ta on ju hoopis sinine!“

„Maa on ümbritsetud õhuga. Ja õhku me näemegi päikesepaistel sinisena. Kosmoses aga õhku pole ja sellepärast on seal alati pimedus.“

„Oi, küll mina tahaksin ka kosmoses lennata!“ ütlesin.

„Oota, küll sinagi lendad. Ja sinu lugejad samuti!“ naeratasid kosmonaudid.

„Aitäh! Nägemiseni!“

„Nägemiseni, Täheke! Vii eesti lastele tervitusi!“

Lembit ja TÄHEKE

H. Pukk

Jälle oli esimene koolipäev käes. Kool ja kooliõu kihinat-kahinat täis. Tunnid polnud veel alanud. Poisid-tüdrukud seisid trepi juures ja pajatasid õhinal suveuudiseid.

Korraga jooksis nende juurde Virve.

„Tere! Näe, jälle koos!” hüüdis ta rõõmsalt.

Suveuudised jäid sinnapaika. Kõik tunglesid Virve ümber, terekäed pikal ja näod naerul. See oli ju nende Virve! Tähekesese juht!

Aga Virve tegi kavala näo ja küsis:

„Kes te kõik olete?”

„Teise klassi lapsed!” hüüti kooris vastu.

„Aga kes veel?”

Lapsed jäid mõttesse. Siis hüüdis Kalle:

„Oktoobrilapsed!”

„Õigus! Aga kes te kokku olete?”

Nüüd oli Helju kõige kiirem arvaja:

„Täheke!”

„Õigus! Aga kuidas täheke peab elama?”

„Rõõmsalt! Peab üksmeelne olema! Peab töökas olema!” hüüdsid oktoobrilapsed läbisegi.

„Õigus! Õigus!” noogutas Virve vastu. „Ja meie töökas ning üksmeelne täheke läheb homme kooliaeda. Seal on palju huvitavat!”

„Hurraa! Lähme!”

Ainult Lembit tõmbas nina vingu:

„Ma juba käisin täna... Pole seal midagi huvitavat!”

Nii jäigi, et Lembit ei tulnud.

Järgmisel päeval oli Lembitul õige imelik klassis olla. Just nagu polekski ta enam oma tähekesese liige.

Teised räägivad lillest, mis keerab pea päikesele järele; kartulist, mis kasvatab tomateid; muruniitjast, millega olevat olnud tore kõristada; oma peenrast, mida tuleb kevadeks ette valmistada. Tema aga ei oska sõnakestki öelda, justkui oleksid teised kuskil imedemaal käinud. Aga ometi olid sealsamas aias, kust temagi läbi jooksis.

Läks veel päevi mööda. Siis tuli Virve niisuguse jutuga:

„Homme läheme postkontorisse. Vaatame, mis seal tehakse. Tahate?”

„Tahame! Tahame!” hüüdsid lapsed vastu.

Nüüd pöördus Virve Lembitu poole ja sõnas:

„Sina, Lembit, oled postkontoris muidugi käinud. Ega sina ei tule?”
Kõik jäid vait ja kuulatasid.

„Olen küll... Aga tulen ikka,” kostis Lembit õige tasa.
Seepeale hüüdis kogu täheke:

„Tore! Tore!”

Ja Lembitul oli niisugune tunne, nagu oleks ta jälle oktoobrilapseks saanud.

Illustreerinud A. SALDRE

Uus õpetaja

Seal ta seisiski, see uus õpetaja, pikk ja kõhn, siniste, viikidega pükste, halli kuue, sama värvi vesti ja pruunide kingadega. Anne nägi õpetaja tugevat kaela, kuid rohkem ei midagi. Anne ei julgenud silmi kõrgemale tõsta, et õpetaja nägu lähemalt silmitseda – ta kartis.

Anne kartis ka vanale õpetajale silma vaadata, sest õpetaja oli Annele alati halva õppimise pärast kuri olnud. Anne kartis veel paljugi: kartis koeri, ja häbi öelda, isegi võõraid kasse.

„Te peate olema korralikud ja hästi õpima. Poole aasta pärast lõpetate esimese klassi. Keegi ei taha ju istuma jääda,“ kostsid Anneni uue õpetaja sõnad.

Klass oli vaikne.

Toomas, see tarkpea matemaatikas, kuulas silmade särades uut õpetajat. Ants, kes muidu nagu vurr kohal keerles, istus nüüd vagusi.

Aknast voolas sisse talvise lume valgus ja taamal Ehujärve taga seisis tummalt tume kuusik. Kuusiku taga on Anne kodu. Ah, saaks nüüd sinna tumedasse kuusikusse peitu pugeda!

„Vaatame, kui suured on teie teadmised. Seitse liita kuus – kui palju on?“

Kätetants tõusis, kõikide pilgud anusid uut õpetajat. Anne käsi ei tõusnud, Anne ei kuulnudki enam küsimusi. Ta nägi vaid õpetaja kätt, mis kord sinna, kord tänna viitas.

Ja juba sai Toomas päevikusse viie.

„Võib-olla pääsen, võib-olla heliseb kell, siis kaon kuusiku taha, väikesesse puust majja! Ema küll nuriseb halbade hinnete pärast, aga nuriseb ja kallistab.“

Ta on ju emal ainuke ja ka ema on Annel ainuke. Isa neil ei olegi.

Klass jäi korraka surmvaikseks.

Anne nägi äkki oma pingi ees pruune kingi, siniseid pükse. Tagant kostis Tooma hääl: „Õpetaja, palun, ta ei tea matemaatikast mitte kui midagi.“

Anne tõusis vaevaliselt püsti. Kingad eemaldusid pisut ja kuskilt kõrgelt kostis nagu äikesemürin: „Mis su nimi on?“

Anne ei vastanud, ta kõrvades kohises otsekui kodukandi kuusik.

„Anne Troop!“ hõigati tagant.

„Anne, vasta mulle! Kui palju on kolm liita neli?“

„Oo, ta ütles mulle ainult Annel Vana õpetaja kutsus mind Anne Troobiks.“ Selle nime puhul tuli Annele alati silmade ette roop, millega ema ahju segas. Ema laseb praegu karjalaudast lehma välja joogikünade juurde. Pärast jootmist tuleb söötmine, lõpuks lüpsmine ja väga hilja jõuab ema väsinuna koju. Ema kõneleb tihti, et varsti on uus laut valmis, siis muutub temagi elu kergemaks.“

„Anne, kui palju on siis kolm liita neli? Kolmele liita neli...“

Anne otsustas selle piinava seismise lõpetada, et mitte lähedal olla hallile vestile, pruunidele kingadele.

Illustreerinud A. VENDER

„Viis,“ vastas ta huupi.

Klass pani paukudes naerma.

Anne tahtis juba istuda nagu tavaliselt, kuid kuulis korraga õpetaja häält:

„Ma ei luba teil naerda. Keegi ei tohi minu tunnis naerda, kui teine ei teal Selge?“

Klass jäi vaikseks.

„Hakkame arutama. Kolm sul on, pane sinna neli juurde.“

Anne on kodus harjutanud sõrmede peal ja tikkudega. Kodus emaga tulevad vastused õiged, aga õpetaja ees mitte, nii tühi on pea. Ja kui kõik naeravad, läheb pea järjest tühjemaks. Hall vest on lähemale tulnud, aga hääl pole kurjem.

„Nüüd peaksin ma talle kindlasti midagi ütleva, just selle hääle pärast... Kolm liita neli... Neidsamu arve ladusin kodus tikkudega...“

Kõigi pilgud on Annel. Piinav vaikus. Ja õpetaja on nii lähedal! „Ei, ei saa! Miks ta mul istuda ei käsi, miks ta ei hakka pahandama? Kui pahandaks, oleks kergemgi.“

„Kas sa karjas oled käinud?“ küsis õpetaja korraga.

„Miks ta seda küsib? Ise õpetaja, aga selline onude küsimus!“

„Olen küll. Ema töötab karjafarmis, aitasin teda.“

„Mõtles siis, Anne! Ema laseb laudast välja jooma kolm ilusat pruuni lehma.“

„Jah, kolm ilusat pruuni lehma.“

„Vaatab, sellest on vähe. Lasen veel neli lehma juurde. Tiigi ääres on ruumi küllalt.“

„Ema lehmad jookvad künade ääres.“

„O!gu siis! Joogu nad künade ääres. Mitu lehma seal nüüd on?“

Annele voolab kõik silmade ette. Näe, laudast jooksevad välja kolm noort lehma, sabad seljas. Siis korraga löövad tagajalgadega õhku ja jooksevad minema. Neli uut lehma tulevad laudauksele. Nemaadki vahivad kohtlaselt ringi. „Minge, minge!“ käsutab ema, endal kasukas seljas, rätik kõvasti löua alla sõlme seotud ja kortsuline pruun nägu heatahtlikus naeratuses. Lumi helgib nii heledasti, lehmad jookvad ahnelt... Neid on muidugi... Ta on seda kõike ka emaga arutanud.

„Seitsel!“ vastab Anne.

Klassist käis läbi kerge kahin.

„Tubli! Anne ei olegi rumal tüdruk. Küll me hakkama saame!“

Niisamasugune pehme hääl on emal ja oli kord kadunud vanaisal. Ja nüüd on selline hääl ka ühel kolmandal...

Mis nägu see uus õpetaja õige on?

Ja Anne vaatas üles.

Õpetaja oli väga noor. Tal oli muigel suu, ühele poole kammitud juuksed, kõrge otsaesine ja mustade kulmude all hallid silmad. Need silmad vaatasid otse Anne silmadesse, tungisid kuhugi sügavale.

Annel oli hea olla, ta vaatas esimest korda oma elus nii kaua õpetaja silmadesse.

L. ZBRANA

Emmina ja nukk

Täna kõndis Emmina läbi terve linna. Praegu suutis ta väsimusest vaevalt jalgadel seista. Ta toetus vastu seina, pistis käe oma kulunud kleidi taskusse, võttis sealt peenraha ja hakkas seda lugema.

Emmina pole veel kümneaastane. Ta on oma vennast, kes käib nagu temagi mööda linna armuande palumas, aasta noorem. Nende ema, kel

lel on pärast rasket haigust jalg halvatud, ei saa enam töötada. Emmina isa aga sõitis viis aastat tagasi Prantsusmaale tööd otsima. Algul kirjutas ta neile sageli, ükskord koguni saatis natuke raha, aga siis kadus jäljelt.

Emmina pere elab ühe oma sugulase vanas majakeses. Kuigi see naine ei võta nendelt korteri eest tasu, on sellest vähe abi. Et mitte nälga surra, peavad Emmina ja ta vend käima headelt inimestelt armuande palumas.

Pimenes juba. Emminal tuli minna veel veidi maad, et jõuda bussipeatuseni, kus vend pidi teda ootama.

Ta jõudis varem kohale. Nüüd võis natuke jalgu puhata ja süüa.

Emmina võttis parajasti kotist leivatükikese ja viineri, mille keegi müüjanna talle oli andnud, kui äkki ühe maja uks lahti lükatati. Kolm poissi tassisid enda järel laastudega täidetud kotti.

„Kuidas ma küll unustasin, et täna on kaheksas september – püha madonna päev!“ mõtles Emmina.

Itaalias on juba vanast ajast komme, et sellel päeval süütavad lapsed tänavatel lõkkesid.

Emmina nägi, kuidas tänavasillutisel kasvas vanade tünnilaudade ja laastude kuhi ning ümberringi kogunes poisse ja tüdrukuid. Nad ootasid kannatamatult hetke, mil esimesed tuleleegid nilpsavad puid.

Emmina haaras oma koti ja läks kiirustades lõkke juurde. Äkki keegi müksas teda. Tema kõrval seisis umbes seitsmeaastane heledate juustega tütarlaps, kellel oli seljas uhke valge kleit. Käes hoidis see tütarlaps nukku. Nii ilusat nukku polnud Emmina veel kunagi näinud. Ta unustas lõkke ja vaatas võlutult seda mänguasja.

Juba hüppas üks poistest üle lõkke. Kõik hüüdsid: „Tubli, Michele!“ Teised poisid järgisid tema eeskujul. Siis hüppas heledajuukseline tüdruk.

Sel hetkel Emmina karjatas: nukk kukkus tüdruku käest! Ja otse tullel Emmina tormas lõkke juurde ja tõmbas nuku leekidest välja. Nuku juuksed olid põlenud ja ilus kleit rikutud.

Emmina ulatas nuku tütarlapsele, kuid see ei võtnud mänguasja vastu. Ta ütles, et isa ostab talle uue ja ilusama.

Emmina pani nuku oma kotti ja astus kärmesti edasi. Kui ta nurga taha jõudis, hakkas ta jooksuma, kartes, et tütarlaps mõtleb ümber ja võtab nuku tagasi.

Kui nad vennaga juba bussis istusid, võttis Emmina ettevaatlikult nuku ja vaatas teda lähemalt. Kahju, et juuksed olid põlenud ja kleit rikutud. Kuid ega sellest olnud midagi, küll nad emaga kõik korda teevad.

Väsinud Emmina suigatas, hoides õrnalt süles päästetud nukku.

LAPSED, TULGE VÖISTLEMA!

Joonistanud A. KRISTIANSON

TANASEST PÄEVAST PEALE HAKKAN OOTAMA TEILT TÖID „TÄHEKESE“ JOONISTUSVÖISTLUSELE „MINU KODUKOHT“.

MILLEST SIIS VÖISTLUSELE JOONISTADA?

VÖIB-OLLA ON SINU KODUKOHAS KOLHOOSI KESKUS, KARJAFARM, MEIEREI, SAEVESKI, MUISTNE LINNUS, VÖIMAS PUU VÖI KOGUNI SUUR KIVI. AGA VÖIB-OLLA ON SINU KODU LÄHEDAL HOOPIS KAEVANDUS, KÖRGETE

KORSTNATEGA VABRIK, BUSSIJAM, UHIUS KOOLIMAJA VÖI SIIS KALAPAATIDEGA MERE-RAND. KÖIGEST SELLEST JA VEEL PALJUST MUUST VÖIDKI VÖISTLUSELE JOONISTADA.

PABERI SUURUS, KUHUS SA OMA VÖISTLUSTÖÖ JOONISTAD, OLGU ÜMBES 28 SM × 20 SM. TÖÖ TEISELE KULJELE KIRJUTA OMA EES- JA PEREKONNANIMI, KOOLKLASS, VANUS JA KODUNE ADDRESS. ÜMBRIKULE

MÄRGI: AJAKIRJA „TÄHEKE“ TOIMETUS, ESTONIA PST. 4, TALLINN, „TÄHEKESE“ JOONISTUSVÖISTLUS.

VÖISTLUSTÖÖD SAADA ÄRA HILJEMALT 15. OKTOOBRI!

KUI KIRJAKANDJA ON KÖIGI LASTE PILDID KOHALE TOONUD, PANE NEED SEINTELE VÄLJA JA KUTSUN KÖIK KUNSTNIKUD, KES „TÄHEKESELE“ JOONISTAVAD, NÄITUSELE. NEMAD SIIS AITAVAD MUL HINNATA JA

LEIDA, KELLE TÖÖD PALJUDE PILTIDE SEAST ON KÖIGE PAREMINI ÖNNESTUNUD. NEED AVALDAME „TÄHEKESES“.

PREEMIAATEKS ON MUL VARUKS VESIVÄRVI- JA PIIATSİKARBID, JOONISTUSPLOKID JA MITMESUGUSED MUUD ESEMED, MIDA TEIL JOONISTAMISE JUURES TARVIS LÄHEB.

OOTAN TEIE PILTE SUURE PÖNEVUSEGAI

Täheke

ARVA

Mõistatusi

F. KOTTA

1

Olen ikka kahe vahel,
et ei katkeks side kahel.
Magan kõrgel üleval,
kuigi madal süng mu all.

2

Hallid lehmad lendavad,
kuni lüpsnud enda nad.
Nende piima joovad
taimed ja loomad.

3

Ei saa läbida värvavat
ilusat, säravat:
meie eest värvav
põgeneb ära.

4

Hanekari hanereas,
suitsu tuleb hane peast.

ÄRA!

Matkajad

H. Mänd

LÄKSID MATKALE
TEEDU
JA PEEDU
JA KAASAS NEIL OLI VEEL
TILLUKE EEDU.

EES SUUREMAD KIIRELT LÄHEVAD,
JÄÄB VÄIKE MAHA NEIST VÄHE MAAD.

TORR-TORR-TORR –
TORISEB TEEDU,
PORR-PORR-PORR –
PORISEB PEEDU:
„MIS MÖNU ON NIIMOODI RÄNNATA,
KUI TEEL TULEB LAPSEGA JÄNNATA!“

KULL PÄIKE ON KUUM, KULL PÄIKE ON PALAV,
TULEKS OMETI JÖGI, SIIS UJUJSI
KUID TULI JANU JA VÄSISID JALAD
JA KADUS MATKAMISTUJU.

NUUD UNI ON TEEDU JA PEEDU
PUU ALLA LUKANUD MAHA,
VAID UKSI TILLUKE EEDU
VEEL EDASI MATKATA TAHABI

Illustreerinud A. VENDER

Floris

Kersti ja Tiina olid kaksikud. Vahest oli sellest aiva kasu. Nüüdki ütles ema:

„Ühele kaheksa-aastasele lapsele ma nii suurt ja tähtsat tööd ei usaldaks anda. Aga teie olete ju kahekesi.“

Tähtis töö oli sõstrapöõsa tühjaksnoppimine. Õed seadsid valge emailpange kahevahele ja kükitasid alumiste okste juurde. Rabinal langesid marjad ämbri-
risse.

Piki aiateed lähenes hall kass Mints, saba nagu küünal püsti. Tüdrukuid nähes tahtis ta vana harjumust mööda vastu nende sääri veidi kasukat nühkida, kuid see plaan kukkus läbi.

„Ära sega, Mints!“ ütles Kersti. Ja käreдам Tiina lisas:

„Kõtt! Meil on tähtis töö.“

Marju oli palju. Uks oks sai tühjaks. Siis teine. Kolmas võttis hoopis rohkem aega, neljandat aga ei

Illustreerinud M. KERNUMEEES

maksa rääkida. Kui see käsil oli, ei paistnud tähtis töö enam nii ihaldusväärne kui algul. Nüüd oleksid kaksikud vahelduseks heameelega Mintsu silitanud, kuid kass istus kapsavagude vahel nagu kivist kuju. Ta oli vist leidnud värsket hiireaugu.

Viienda oksa juures väsis Kerstil käsi. Sellest kuuldud kaebas Tiina sama häda. Niimoodi edasi töötada ei saanud, see oli kindel.

Emä kuumutas õuel kurgitünni, kui tütreid jooksu-tiiruga sinna jõudsid. Ta tõstis küsivalt pea.

„Käsi väsis ära,“ ütles Kersti ja kõigutas lõtva ranet. Aga ettevõtlikum Tiina lisas:

„Meil läheks abilist vaja.“

Emä sirutas selga.

„Kas mõlemal väsis käsi päris ära?“

Marjakorjajad noogutasid.

„Siis on kahele küll ühest abilisest vähe. Võtke juba kaks. Seni korjasite parema käega, nüüd pange vasemad ka tööle. Rohkem abilisi pole minul anda ega teil kusagilt võtta.“

Kersti-Tiinat tegid nagu õpetatud. Kahe käega läks korjamine tõepoolest palju libedamini. Ajaviiteks räägiti sinna juurde juttu.

„Mints teeb ka tööd,“ ütles Kersti. „Tema ootab hiirt.“ Ja Tiina lisas: „See on palju igavam kui marjakorjamine.“

Niisugune avastus tõstis mõlema sõstranoppija tuju. Aeg-ajalt tuletasid nad nüüd teineteisele meelde:

„Kui Mints saab päikese käes paigal olla, mis siis meil siin vilus viga!“

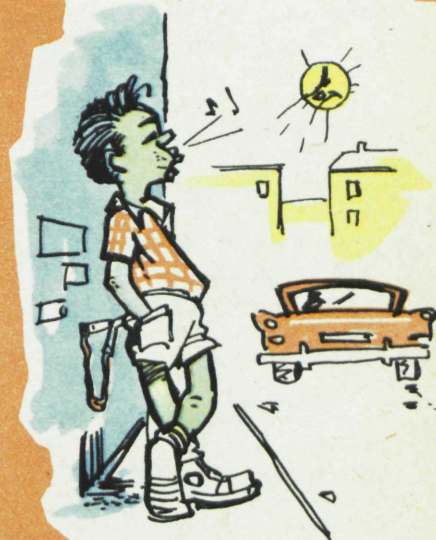
Sedamoodi ei tulnudki neil enam tuju töö juurest minema joosta. Kui emä aeda tuli, oli põõsas puhast nagu pühitud.

„Vaata kui tubli!“ kiitis emä. „Eks ma öelnud, et abilisest on kasu!“

Heameelest õhetades kandsid tüdrukud ämbri kööki. Ja kumbki ei mõelnud enam sellele, et siiski oli leidunud veel kolmas abiline. Kass Mints, kes püüvust õpetas.

J. RANT

Joonistanud A. TÕEMETS

Mis on muinasjutt

Kindlasti armastad lugeda muinasjuturaamatuid. Tun-
ned lugusid kavalast rebasest ja rumalast hundist, väesest
ja rikkast vennast või ilusast kuningatütrest ja vaprast
noormehest, kes selle kuningatütre kurja lohe käest pääs-
tab ning endale naiseks saab.

Aga kas sa oled ka mõelnud sellele, et muinasjutud on
väga vanad, et nad tekkisid sadu ja tuhandeid aastaid
tagasi? Sina loed muinasjutte raamatust. Kuid vanasti
raamatuid ei olnud, inimesed ei osanud ei lugeda ega
kirjutada. Muinasjutte tundsid nad siiski. Neid jutus-
tasid vanemad oma lastele ning need suureks saades jälle
oma lastele ja lastelastele. Nii rändasid muinasjutud põl-
vest põlve, kuni neid viimaks hakati üles kirjutama ja raa-
matuisse trükkima. Kes oli see inimene, kes kaugel hallil
ajal esimese muinasjutu välja mõtles, seda me muidugi ei
tea. Kuid jutustajad, kes muinasjuttu edasi rääkisid, panid
sinna omalt poolt juurde midagi uut, ja niiviisi on muinas-
jutu loomisest võtnud aegade jooksul osa väga paljud
inimesed. Sellepärast me ütlemegi, et muinasjutud on
rahva looming.

Eesti keeles on ilmunud paljude rahvaste muinasjutte.
Kui sa neid omavahel võrdled, siis märkad varsti, et eri
rahvaste muinasjuttude vahel on palju ühist. Mõned neist
on isegi üsna sarnased. Siin pole midagi imestada, sest
puutusid ju rahvad ka vanasti üksteisega kokku ja nõnda
rändasidki muinasjutud ühe rahva juurest teise juurde.

Kaugetel aegadel olid inimeste mõtted ja arusaamised
maailmast muidugi hoopis teistsugused kui tänapäeval.
See paistab selgesti silma ka muinasjuttudest.

Vanasti ei teadnud inimesed, miks tuleb kevade järel

suvi või miks tekib taevasse välg – nad ei osanud loodus-
nähtusi seletada. Sellepärast arvati, et taevas, maa all,
metsas, järvedes-jõgedes ja mujal elavad haldjad, vaimud
ja teised üleloomulikud olendid. Nõnda jutustavad ka mu-
inasjutud salapärasest metsavanast, kes kaitseb loodust,
nägist, kes inimesi vette meelitab, või päkapikkudest,
kes maa all metalle valmistavad. Ka loomade elu oli omal
ajal inimestele mõistatuseks. Usuti, et loomad oskavad
rääkida, ja muinasjuttudes nad kõnelevadki üksteisega
päris ilma vaevata.

Juba iidsetel aegadel unistasid inimesed ka sellest, et
kergendada oma tööd, et kiiremini liikuda, et lennata nagu
lind. Nii tekkisid muinasjutud iselõhkuvast kirvest, seitsme-
penikoormasaabastest ja lendavast vaibast. Ning tänapäe-
val näeme, et need unistused ongi täide läinud: mootor-
saag teeb ära sama töö mis iselõhkuv kirves, auto ei jää
maha seitsmepenikoormasaabastest ja lennukid ning rake-
tid lendavad kiiremini ja kõrgemale ükskõik missugusest
imevaibast.

Sellest ajast peale, kui maailmas elab rikkaid ja vae-
seid, on jutustatud ka muinasjutte nupukast sulasest ja
rumalast peremehest, kavalast karjapoisist ja ahnest
mõisnikust. Ning ikka trumpab vaene mees oma taibuku-
sega rikka mehe üle ning saab tihti ka tema varanduse
endale. Need muinasjutud näitavad, kuidas rahvas on juba
ammu unistanud sellest, et kukutada rikaste võim.

Nagu me teame, on meie maal ka see rahva kõige suu-
rem unistus täide läinud.

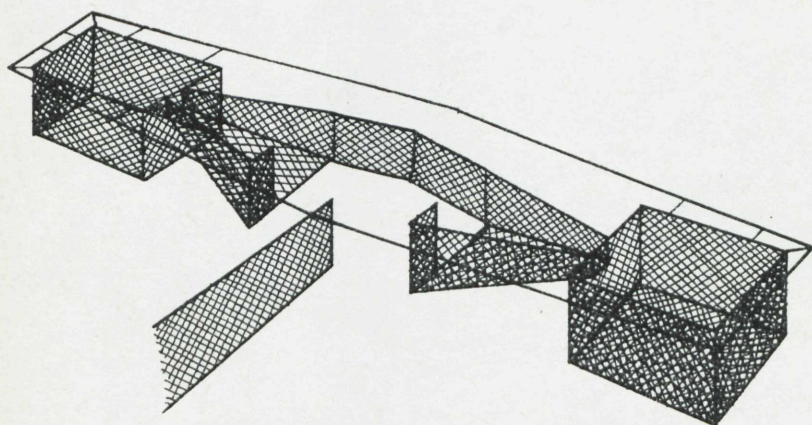
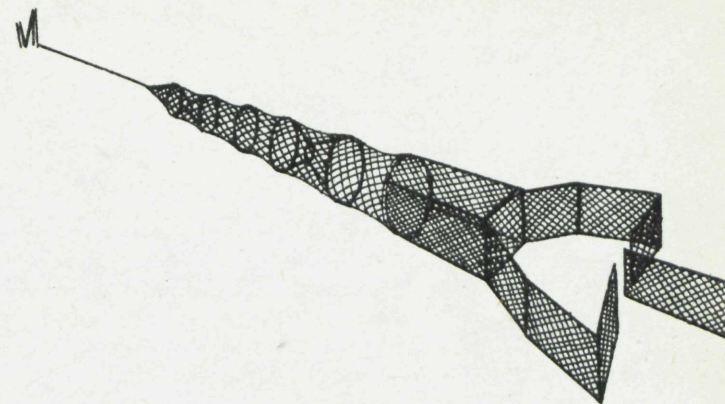
E. RAUD

Illustreerinud E. PIKK

Sina lähed muidugi õnega jõe- või järvele. Sinu vanemal vennal ja isal on spinningud kaenlas. Ja kui te tagasi tulete, võib ema tihtipeale supipaja tulele panna. Enamikul meie maa elanikest ei ole aga aega teie eeskujul talitada. Kes püüab nende jaoks? Kes hoolitseb selle eest, et kala jätkub kauplustele ja konservivabrikutele?

Selle eest tuleb aitäh öelda kaluritele. Kuidas nemad kalu püüavad?

KUIDAS KALA PÜÜTAKSE

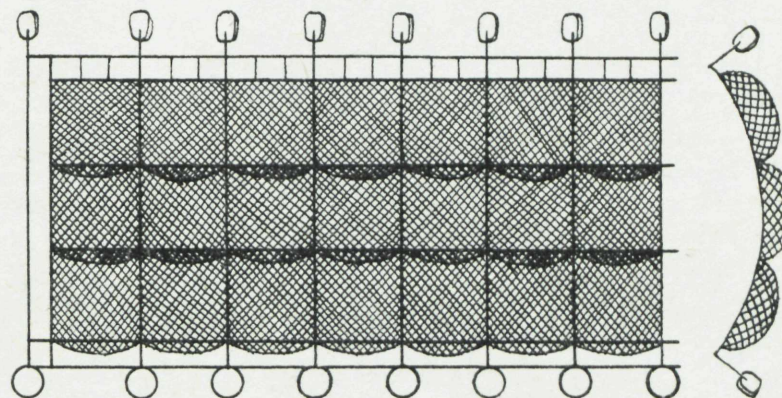
Joonistanud B. MAGER

Kunstnik joonistas siia suure meremõrra. Sellel on mitu nime: kakuam, kastmõrd, suurpüünis. Niisuguse mõrra panevad kalurid tinti, räime ja kilu püüdma. Kastmõrd kinnitatakse umbes 8–10 meetri sügavuses vees raskete ankrutega merepõhja. Tema suudmest ulatub kaugele merre pikk tiib. See petab kalad mõrra juurde, kus nad püünise „eeskotta“, kalurite keeles „karjaaeda“, satuvad. Niisugusest karjaaiast ei ole kalal enam muud teed, kui otsemaid noodakasti.

Noodakast on nagu kast ikka, ainult laudade asemel teevad kalurid ta põhja ja seinad tugevast võrgulinast. Kui kala tahetakse niisugusest kastist kätte saada, sõidab üks paat nooda sisse, teise, suurema külge aga kinnitatakse kasti äär. Edasi tõstetakse köite abil püünis põhjast üles, ja võibki asuda kala välja tõstma.

Ulal pealkirja kõrval näed sa väikest ümmargust angerjamõrda. Umbes niisuguste mõrdadega püütakse merest ka teisi vääriskalu: lõhet, siiga, koha, vimba. Ka nende püüniste juures juhivad pikk aed kalad mõrra suudmeni, ainult siin pannakse tavaliselt mõrd aia kummassegi otsa või siis viis-kuus mõrda oma tiibadega pikka rivisse.

Angerjamõrral on veel üks oluline erinevus: karjaaiale tuleb teha lagi peale. Muidu võib angerjas üle ronida.

Kolmandaks püüniseliigiks, mida sa näed sellel leheküljel, on kalavõrk. Vaata hoolega! Võrgu alumise serva küljes on raskuseks traatrõngad, mis viivad selle põhja. Võrgu ülemist serva aga hoiavad väikesed korgid, ujukid, vee peal. Nii seatakse kalade liikumisele ette sein. Tarvitseb kalal ainult sinna vastu puutuda, kui imepeeded kaproonniidid ta sedamaid kinni haaravad.

Kui mõrrad seisavad meres ööd-päevad, siis võrgud lastakse vette öhtul ja võetakse välja hommikul. Päeval pole neid mõtet leotada: kala näeb võrguseina ja jõuab õigel ajal tagasi põrgata.

Margus väntas jalgrattal pargi poole. Öösel oli olnud tugev äikesevihm. Nüüd olid puies- teel kohati sügavad vaod. Mõnda kohta oli vihm uhtnud laia liivavälja. Sinna kippusid rattad sisse vajuma.

Jõudnud parki, keeras Margus tagumi- sele teele. Seal ei käidud palju ja võis vabalt sõita. Pealegi oli see kõige huvita- vam tee. Kohati laskus tihe lehestik otse pea kohale. Üle tee kasvasid juured. Peale selle oli seal tore kurv. Sinna Margus tõt- taski.

Aga kurvi juures peatus ta üllatunult. Vaata kus lugu! Suur poolkuivanud oks oli öösel kukkunud just kurvi kohal üle tee. Margus pidurdas järsku, toetas varbad maha ja andis kella. Aga see ei aidanud midagi.

Siis ilmus kurvi tagant nähtavale kollase pluusiga poiss. Ta sõitis samuti jalgrattaga. Teisel pool mahalangenud oksa ta peatus ja vaatas Marguse poole.

Siis tegi ta asjatundja näo pähe ja päris: „Kuidas sul kurvi võtab?”

„Ei ole viga,” sõnas Margus. „Ma näi- tan...”

Aga oks oli teel just kurvi kohal. Margus oli selle unustanud.

„Oks on ees,” ütles ta, „muidu näi- taksin...”

„Mis puu oks see võiks olla?” uuris kol- lase pluusiga poiss.

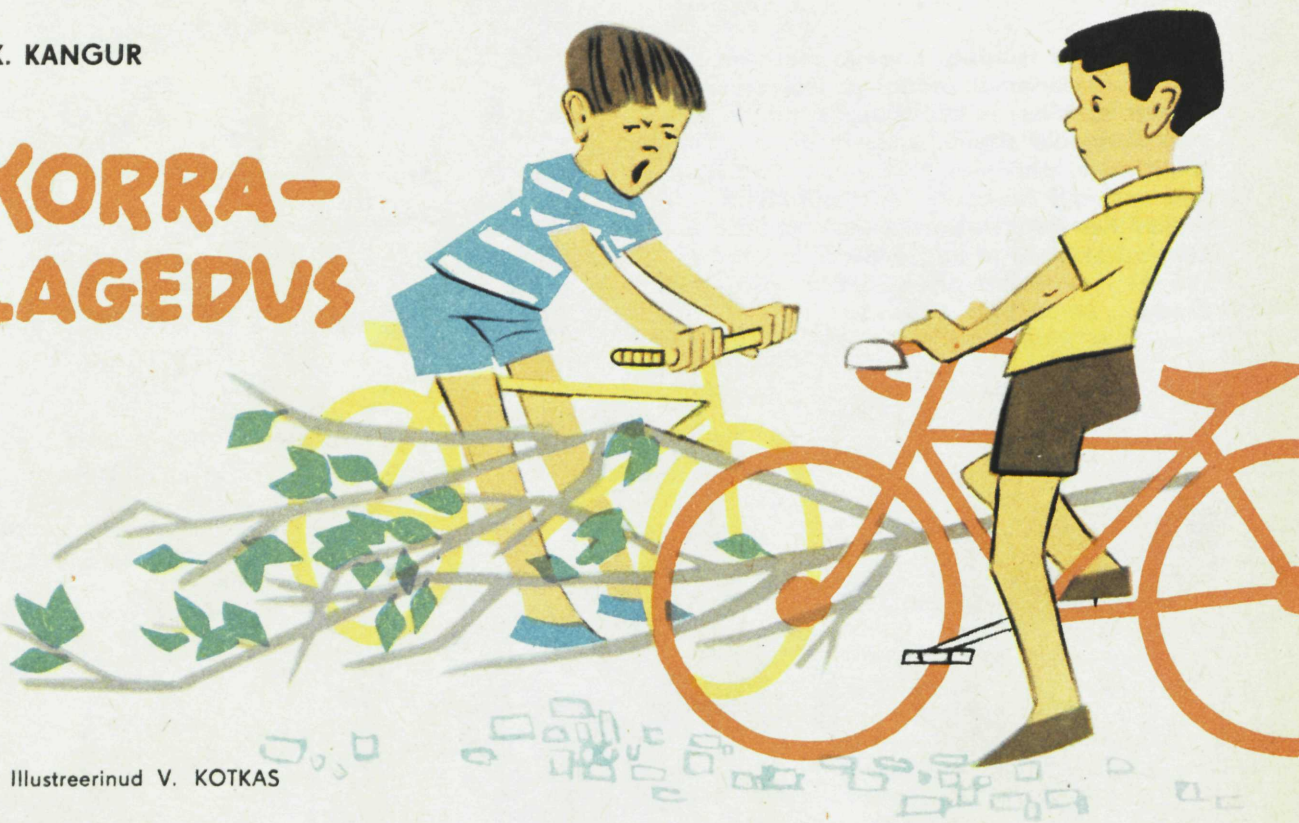
„Võib-olla vahtraoks...” arvas Margus ja vaatas üles.

„Vist pärnaoks...” ütles kollase pluusiga poiss ja vaatas ka üles.

„Olgu pealegi,” leppis Margus, „aga ta ei tohiks olla teel ees.”

K. KANGUR

KORRA- LAGEDUS

Illustreerinud V. KOTKAS

„Ei tohiks!”

„See on korralagedus!” ütles Margus.

„Arvan, et on. Näiteks, keegi tahab pimedas sõita... Tekib avarii, eks ole?”

„Kurvi ka ei saa võtta!” pahutses Margus ja andis veel natuke kella.

„Selge, et korralagedus!” ütles kollase pluusiga poiss ja andis ka kella.

Margus vaatas selja taha. Seal seisis väike tüdruk, valge piimanõu käes, ja kuu- latas.

Kähku lipsas ta Margusest mööda, astus üle puu ja pani oma piimanõu maha. Juba

haaras ta kahe käega oksast kinni. Sahinal libises see teelt kõrvale.

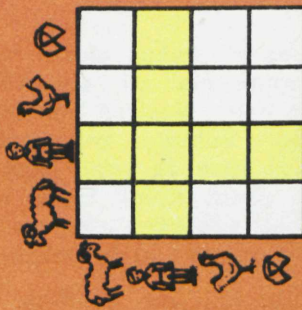
Kollase pluusiga poiss tuli jalgrattalt maha. Ta avas kohmetult rattatasku ja võt- tis sealt mutrivõtme. Ta hakkas kinnitama pedaalamutreid. Kuigi mutrid olid niigi kül- lalt kinni.

Ka Margus tuli rattalt maha. Ta uuris pinevalt tagumist kummi. Kuigi seal polnud midagi uurida.

Kui ta üles vaatas, nägi ta tüdrukut, kes läks juba eemal. Tüdruk kõlgutas rõõmsalt valget piimanõu ja vaatas naeratades tagasi.

ARVA

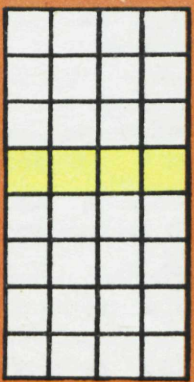
RISTSONA

KUIDAS ON POISI NIMI?

kui korraga atalaitit kõlas
jälle vatele viisil: „Kikeritii!”
Sellega see koori-
harjutus lõppebki. Karu
vihastus süüdlase
peale nii, et murdis
taktikepi pooleks.
Nüüd sa juba tead,
kuidas pahandusetegi-
jat üles leida! Kes see
valeviisimees oli?

Läks aega mis läks, aga lõpuks hakkasid kooriliikmed
ikkagi uuesti taktikeppi jälgima.

PARAJALT, KÖLAVALT, KORRALIKULT, KÄRARIKKALT,
PART, KANA, KONN, VARES

Karu Laulukoos

(Algus „Tähekeses” nr. 7 ja 8.)

ÄRA!

SEDA JOONT MÕÕDA LÕIKA VÄLJA KÕRVALOLEV MÄNG

Joonistanud E. LUUS

"Seenemetsas"

LAUAMÄNG

Seenel on teist igaüks muidugi mitu korda käinud. Ja tihti on olnud peamurdmist, kas see või teine seen on söödav või mitte. Kui te nüüd hoolega seda mängu mängite, siis saab mõnigi seeneliik teile palju selgema.

Kuidas mängida?

Osavõtjaid võib olla 2, 3 või 4. Igal mängijal on 1 nupp. Veel on vaja ühte täringut.

Mängu alustab see, kes esimesena viskab 6 silma. Viskamine toimub muidugi järjekorras. Mängu alustatakse sõõrilt 1. Võidumees on see, kes seenemetsas siira-viira kõndides ja korjates kõige enne oma korvi täis saab. See tähendab: jõuab esimesena sõõrile 68.

Mis siis teepeal võib juhtuda?

Sattunud sõõrile 4, leiab mängija palju **männiriisikaid** ja võib seetõttu oma nupu kohe panna sõõrile 8. Sõõril 11 aga leiab korjaja **piparpuravikke**, mis söögiks ei kõlba. Ta peab need uuesti korvist välja pilduma. See raiskab aega ja nii tuleb tal minna tagasi sõõrile 9. Sõõril 13 on **kukeseente** pesakond ja mängija võib oma nupu tõsta kohe edasi sõõrile 17. Jõudnud sõõrile 18, näeb mängija **valget kärbseseent**. Sellest mürgisest seenest peab ta kaugelt mööda minema ja satub hoopis sõõrile 7. Sõõril 22 leitakse **võipuravikke**. See lubab teha veel 3 sammu ja jõuda sõõrile 25. Sõõrilt 26 (**valged riisikad**) võib nupu tõsta sõõrile 29. Sõõril 31 avastab mängija, et ta on korvi korjanud **sapiseeni**, pidades neid puravikeks. Ta puhastab oma seenekorvi ja jätab seetõttu kaks viset vahele. Sõõril 36 on **haavapuravikke** ja võib astuda sõõrile 38. Sõõrilt 39 (**pilvikud**) võib nupu asetada kohe sõõrile 42. Sõõril 44 läheb seeneline ringi ümber mitesöödava **punase kärbseseene** ja satub uuesti sõõrile 40. Sõõril 47 leitakse maitsvaid **šampinjone** ja võib edasi astuda sõõrile 49. Sõõril 50 leidub **kollariisikaid** ja mängija võib nupu tõsta sõõrile 53. Tore leid ootab mängijat sõõril 54 – suur **kivipuravike** perekond! Nüüd võib kohe minna sõõrile 59. Sõõril 57 korjab seeneline mitesöödavaid **panterseeni**. Muidugi tuleb tal need korvist välja visata. Nii kulub aega ja ta satub tagasi sõõrile 52. Sõõril 60 avastab mängija, et korvi on sattunud ka ussitanud seeni. Puhastamiseks tuleb tal kaks viset vahele jätta. Sõõrilt 62 (**kaseriisikad**) võib kohe minna sõõrile 64. Sõõril 65 leiab mängija **suure sirmiku**. Sellest saab korv kuhjaga täis, ta võib kohe astuda sõõrile 68 ja lõpetada mängu.

Vahel juhtub, et ühe või mitme mängija nupud satuvad ühele sõõrile. Niisugusel juhul teevad hiljem saabujad ühe sammu vähem ja asetuvad kohalolijate taha. Kui see sõõr, kuhu niiviisi juhtutakse, käsib minna kas edasi või tagasi, siis tuleb seda ka teha.

Raja kõrval olevad punased jooned näitavad suunda edasi, peenikesed mustad jooned aga tagasi. Nii on teil hõlpsam mängureegleid meeles pidada.

Head mängulusti!

Kauges minevikus elasid mees ja naine. Neil oli seitsmeaastane poeg. Veel oli neil valge lonkur, hobune, kolm musta lahjat kitse ja vana lagunenud jurta. Kuigi mees elas suures vaesuses, kasvas ta poeg osavaks ja taibukaks.

Kord tuli üks ametnik, kes oli tuntud oma halastamatuse poolest, ringkonda makse koguma, ning jäi vaese mehe jurtasse ööbima.

Kui ta jurtasse astus, istus seitsmeaastane poiss parajasti vanal vilditükil ning jõi ühest hästi suurest tassist kumõssi. Ametnik vaatas poissi ja hakkas kõva häälega naerma:

„Hoh-hoh-hoo! See pole kellegi tass, vaid päris küna.“

Poiss jättis joomise pooleli ning vaatas külalist üksisilmi ja imestunult.

„Auväärt ametnik, kas teil on tõesti nii vähe loomi, et need saavad sellisest pisikest künast joodud?“

Ametnik sattus segadusse ega leidnud vastuseks sõnu.

Hommikul, kui ametnik valmistus teeleminikuks, leidis ta, et öösel olid kitsed tema hobuse sadulavöö katki näridnud.

Ametnik vihastus ja ütles vanamehele:

TARK POISS

MONGOLI MUINASJUTT

Illustreerinud V. HURT

„Kui sa silmapilk kahju ei tasu, siis läheb sul kehvasti!“

Tark poiss astus isa kaitseks välja:

„Auväärt ametnik, te ütlesite, et teie hobuse sadulavöö närisid katki kitsed. Siis peate nõudma ju nendelt kahjutasu.“

Ametnik ei lausunud sõnagi, hüppas hobuse selga ja sõitis minema. Ent ei möödunud minutitki, kui hobune mutiauku komistas ja pillas ratsaniku maha. Ametnik sai pööraselt vihaseks ja hakkas hobust kõigest jõust nüpel-

dama. Poiss nägi pealt ja naeris valjusti.

„Mis sa, rumal poiss, naerad?“ küsis ametnik.

„Miks ma ei peaks naerma? Rahvasuu räägib, et kui keegi valetab liiga palju, siis komistab hobune temaga varem või hiljem mutiauku ning pillab ratsaniku maha. Tähendab, teie olete valetaja ja petis.“

Ametnik ei vastanud musta ega valget, võttis oma hobusel ratsmeist kinni ja läks koju.

Nii sai halastamatu ametnik targalt poisilt nina peale.

ELKNU Keskkomitee ja ENSV Pioneeriorganisatsiooni Nõukogu ajakiri „Täheke“ nr. 9 – 1962. Toimetuse kolleegium: L. Lilleaas, I. Linnat, E. Lootsar, H. Pukk, L. Põhi, H. Raigna.

Toimetaja H. Pukk. Kunstiline toimetaja E. Pikk.

EKP Keskkomitee Kirjastus. Toimetuse aadress: Tallinn, Estonia pst. 4, tel. 449-70, 475-20.

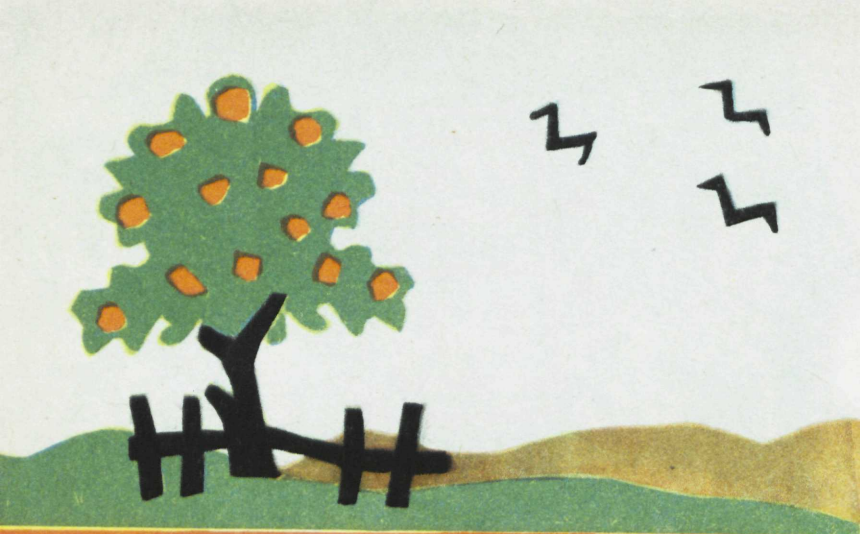
Laduda antud 1. VIII 1962. Trükkida antud 30. VIII 1962. Trükkirav 42 000. Paber 60×90, 1/4.

Trükipoognaid 2. Arvutuspoognaid 4. MB-07124. Tellimise nr. 1157. Trükkikoda „Oktoober“, Tallinn, Tartu mnt. 41.

Ilmub kord kuus. Üksiknumber 15 kop.

Журнал „Звездочка“. На эстонском языке. Издатель ЦК ЛКСМ Эстонии.

Esikaanel E. VALTERI joonistus
„Esimene hinne“

Selle üksiku õunapuu
joonistas TIIT KAUR Tam-
salust.

ARMASTAN TÖÖD TEHA

Aprillikuus sain ma üheksa aastat vanaks. Väga suur ma veel ei ole, kuid oskan juba mitmesuguseid töid teha.

Vahel aitan kolhoosi karja koju ajada. Oskan ka lehma lüpssta. Mullu suvel õpetas ema mulle lüpsmise selgeks. Võtsin väikese pingi ja lüpsiku ning istusin lehma juurde. Ema kükitas minu kõrvale ja õpetas mind. Algul just hästi ei läinud, aga pärast hakkas piim sorinal lüpsikusse jooksuma.

Veel oskan ma hobusega põllu peal tööd teha! Oskan vedrutada, äestada ja rullida. Ka heina- ja põhukoorma tegemine on minul juba selge. Kooliaias aga olen käinud peenraid kaevamas, seemneid külvamas, rehitsemas ja rohimas.

Ma armastan tööd teha. Sellepärast pole mulle midagi raske ja ma saangi kõik selgeks.

VIIVE HÄRMA,

Paide raj. Kirna Algkooli III klassi
oktoobrilaps

TEEME LÄHTI POSTI- PAUNA!

„Läheme õega heinale“ – niisuguse pildi joonistas
SILVER KUHHI Hagerist.

„Metsatöö!“ – joonistanud Keila Keskkooli II klassi õpilane JÜRI ALTER.

UUS ÕPILANE KOOLIS

Sellel hommikul sõitsin kooli rattaga. Varsti tulid ka Linda ja Tiit. Nende läheduses lendas üks tuvi. See tuvi lendas Linda ja Tiiduga kooli kaasa. Kui me koolimajja sisse läksime, jäi tuvi uksele. Õpetaja tõi talle leiba. Ka meie andsime tuvile leiba. Tuvi sõi. Kui ta isu täis sai, lendas ta jälle uksele, nagu tahaks ka õppima tulla.

„Meie kooli tuli uus õpilane!“ naljatas õpetaja.

ILMAR KULLERKUPP,

Rapla raj. Pahkla Algkooli õpilane

TAHAN SAADA TRAKTORISTIKS

Mina elan kolhoosis „Uus Ilm“. Kui mul koolitööst aega üle jääb, siis käin alati töökoja juures masinaid uurimas. Olen ka traktoriga sõitnud.

Kui ma ükskord kooli lõpetan, tahan saada samuti meistermeheks – mina tahan saada traktoristiksi.

MART TREIER,

Põlva raj. Ruusa 7-kl. Kooli
III klassi õpilane